

Kosten en rioolheffing

De meeste gemeenten betalen de kosten van de zorg voor afval-, regen- en grondwater volledig uit de rioolheffing. Wettelijk mogen gemeenten de inkomsten uit deze heffing alleen voor deze zorgtaken gebruiken. Hoe hoog zijn de rioleringskosten, hoe zit het met de ontwikkeling van de heffing en hoe kan de gemeente kosten besparen?

Totale kosten € 1,8 miljard per jaar

De riolering kost in 2021 voor heel Nederland € 1,8 miljard. Die kosten zijn opgebouwd uit beheerkosten, kapitaallasten van investeringen, afdracht naar de voorziening, btw en inningskosten. Met een gemiddelde rioolheffing van € 201 (in 2021) dekken gemeenten 99% van de kosten met de heffing. Bij 80% van de gemeenten dekt de rioolheffing alle rioleringskosten.

Miljoenen aan investeringen

In Nederland vernieuwen we jaarlijks zo'n 1% van het totale rioolstelsel. Daarmee is het grootste deel van de investeringen in stedelijk waterbeheer van gemeenten gemoeid. De overige investeringen gebruiken gemeenten onder meer om de gevolgen van hevige buien te beperken. Elk jaar investeren de gemeenten totaal circa € 650 miljoen in het stedelijk waterbeheer.

Achtergronden stijging rioolheffing

De stijging van de rioolheffing is de afgelopen jaren beperkt door lage rente en lagere dotaties aan voorzieningen. Dat de kapitaallasten niet verder dalen heeft twee redenen:

1. Gemeenten betalen de aanleg van riolering meestal uit de gronduitgifte en de riolvervanging uit de heffing. Nog niet alle riolen zijn al een keer vervangen.
2. Circa 70% van de investeringen wordt geactiveerd. Feitelijk lenen de meeste gemeenten voor hun investeringen die zij over lange termijnen afschrijven. Hierdoor stijgen de kapitaallasten elk jaar, ook bij gelijkblijvende investeringen. Gemeenten die direct afschrijven, betalen deze rentelasten niet. Stichting RIONED beveelt daarom aan om (gedeeltelijk) direct af te schrijven en economische afschrijvingstermijnen reëel te houden.

Tips voor gemeenten om kosten te besparen

- Stel realisatie van doelen centraal en niet de inzet van bepaalde middelen. Koppel dus bijvoorbeeld regenwater alleen af als het werkelijk de waterkwaliteit verbetert of de wateroverlast of droogte vermindert.
- Kijk of investeringen noodzakelijk zijn en waar je kunt samenwerken met andere gemeenten en het waterschap.
- Voer vervanging van de [weg, het riool en aanpassingen in de openbare ruimte](#) zo veel mogelijk tegelijkertijd uit.
- Kies voor (gedeeltelijk) directe afschrijving en beperk afschrijvingstermijnen.
- Onderzoek het daadwerkelijk functioneren van de riolering en de feitelijke toestand van buizen en gemalen in plaats van puur op basis van leeftijd te vervangen.
- Kies voor risicogestuurd rioleringsbeheer door maatregelen te kiezen op de prestaties voor de maatschappij, de risico's op onvoldoende presteren en de kosten.